

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

A magyarság ellen.

— okt. 4.

Besztercze városa Magyarországon van: Erdélyben. Szászok lakják, de magyar állampolgárok. Nos hát, ezek az urak egyet gondoltak és kezdik letagadni a magyar állampolgárságukat. Handabandáznak és meglehetősen szemérmetlen módon tüntetnek a magyarság ellen.

Az történet, hogy Beszterczen egy városi irnok a haláleseteket német nyelven vette föl. A besztercei kir. járásbírósa figyelmeztette a város tanácsát, hogyha ezek a főlvételek továbbra is német nyelven történnek, kénytelen lesz az eljáró közeggel szemben rendbírósággal élni. Az ügy a városi közgyűlés elé került, mely egyhangúlag elhatározta, hogy a haláleseteket — lévén a város hivatalos nyelve a német — ezentul is német nyelven véteti föl. A járásbírósa a belügyminiszterhez föllebezett a közgyűlési határozattal szemben. A miniszteri döntés, amelyet nagy érdeklődéssel vártak, kielégítő, mert a miniszter elrendelte, hogy a föl-

vétel ezentul magyar szövegű nyomtatványokon és magyar nyelven történjék.

A miniszterelnök ezt a döntését nagy elismeréssel szeretné venni a kormányparti oldalon. Ah, ujjonganak, Tisza megmentette a magyar nyelvet, Tisza nem hazááruló, Tisza a magyarság mellett döntött, Tisza érvényt szerzett a magyarság jogainak.

Nagy az ujjongás, de mi nem értjük az okát. Hát csakugyan nagy dolog az, ha a magyar miniszterelnök a közigazgatás és az igazságszolgáltatás terén érvényt szerez a magyarság jogának. Hiszen nem rughatja föl és nem tapodhatjalábal a nemzet ezeréves alkotmányát, ha csak nem hiszi magát teljesen a bécsi külügyminiszterium bpesti főkonzulának.

Amit Tisza cselekedett, azt cselekednie kellett. Az elől nem lehetett kitérni. A galaczi esetben lelkiismeretlenül és hamis törvénytárgyazatokkal kimondhatta, hogy a külügyi hatóságok nyelve a német, de ahhoz még neki sem lehetett bátorsága, hogy a törvény sutbadobásával a magyar közigaz-

gatás és igazságszolgáltatás területén a német nyelv jogát merészkedjék hangoztatni.

Ez az egyetlen konkrét esetben hozott egyszerű döntés édes-kevés nekünk, akik izzó lelkesedéssel és olthatatlan szomjúsággal aggódunk a magyar nemzeti állam jövőjéért. S mi azt hisszük, hogy jogos immár az a követelés, hogy Magyarország a magyarságé legyen.

Amikor a nagy katonai vita már véget ért, föl lehet vetni azt a kérdést, hogy a hadseregben is „némi magyar jelleget“ ígérő kormány mikor fog már gondolni a magyar nyelv jogainak az állami élet minden organizmusában való érvényesítésére.

Az új népoktatási törvényjavaslat — Wlassics nagybecsű öröksége — kétségtelenül fontos és jelentős lépést jelent a magyarosítás terén, de ennél sokkal fontosabb volna az új nemzetiségi törvényjavaslatnak elkészítése.

Az 1868. évi nemzetiségi törvénynek intézkedései éppenséggel nem védik meg a magyar nyelv jogait. Arról beszélünk, hogy a hadseregnek német a nyelve és

Hangulatok — távol a hazától.

Az olasz föld.

Sokat gondolkoztam fölé, ha vajjon igaz van-e a legteljesebb mértékben annak a mély érzésű, lánglelkű, fenségesen gondolkozó apostolnak, ki a korinthusbeliekhez írott első levél XIII-ik részét leírta? Volt idő az életemben, mikor egész a töprengésig kinzett a gondolat és a kérdés, ha vajjon csakugyan ezen az alapon lehet-e megfejteni az élet reánk neheződő sok és nagy feladatát, — ha vajjon lehet-e, vagy épen szükséges-e ezen az alapon építeni fel az egész életünket minden vágyával, minden törekvésével, minden czéljával egyetemben, — ha vajjon a XX-ik század s a kor haladása nem teremtett-e ennél biztosabb fundamentumot, — vagy igaz volna ma is, hogy a szeretet mindenekre képes, hogy a szeretet gazdaggá teszi a szegényt, megerősíti a erőtlent és felmagasztalja azt, ki megalázkodik?!

Igaz volna az, hogy ha szeretetünk van, mindenünk van, — ha szeretetünk nincs, semmink sincs, hogy szeretet mellett virágos-verőfényes az élet utja, — szeretet nélkül pedig kietlen sivar köröttünk minden egyaránt?!

Akkor a szívem, — a lelkem hittemmel, minden érzésemmel nyugtatott meg és adta rá a feleletet, mikor azt mondta: igen! igaz!

mert maga a világ alapja az Isten is örök szeretet s most még inkább meggyőződtem svájczban, hogy szeretet nélkül csakugyan nincsen semmije az embernek.

Polydogálhatott az én ablakom alatt a kék vízű Rajna, túlsó oldalon ott emelkedhetett a badeni erdős hegyvidék a magasba, Reichenau szigete is ott táplálhatta már a gyönyörű szőlő ültetvényét, nekem nem örömet, csak fájdalmat okozott mindenik, vágytam-vágytam haza, hiszen csakugyan elmondhattam: minden a szemnek, semmi — a szívnek! Ha azonban ezt meg nem tehettem, legalább a lélekem amaz egyszerű törvénye alapján, melynek képzet társítás a neve, hogy így annál inkább feljúljon hazám iránt való lángoló szeretetem; egy kis Alföld után vágytam most meg, ahol elláthat a szemem addig, ahol távol a kék éggel egyesül a föld, ahol hullámszik a buza arany-sárga vetés tengere, ahol aratók vig dala veri fel a természet néma csendjét, mint otthon, odahaza!

S egy szép augusztusi reggelen, amint kinézek a vonat ablakán, ime csakugyan ott a messze távolban, ott emelkedik a nap fényes tányérja, megaranyozva első sugárvalegybeláthatatlan nagy sikkságot, ime körülöttem itt hajtogatja nagy, zöld levelét s szárát a tengeri, ime fölöttem a teljes fölgömb alakukék ég éppen úgy, mint otthon, odahaza: ez volt Olaszország.

Öakénytelenül is feljult lelkemben, amit egykor tanultam e földről. Láttam lelki szemem előtt, amint nagy, hatalmas volt a nép, mely lakta, amint uralta és kormányozta az egész világot s láttam, amikor a bűn megásta sírját, hogy utolsó legyen abból, aki első volt.

Láttam, amikor Pál itt szenvedett a Krisztus hamisítatlan evangéliumáért szeretetből szeretetért — s aztán mikor a pápák virágoztak a bűnből bűnért! Láttam a Krisztus evangéliumát a pápai udvar le nem irható orgiái között meggyalázva — s az Isten hosszútűrését és irgalmát, aki nem sújtja agyon legelvetemültebb gyermekét sem, hanem ad neki időt a megtérésre.

A milánói olasz nép — amint én megfigyelhettem, csakugyan ott hordja tekintetén, ruházatán, magaviseletén egyfelől a meleg éghajlat, másfelől a pápista papság évszázadokra visszanyúló sötét munkájának bélyegét. Igaz örömmel vontam le a következtetést, hogy — hála Istennek! — mégis csak nem ilyen a magyar, hogy csak a külső, de nem a belső olyan itt, mint — otthon, odahaza! Vajjon találók-e széles e világon népet s a népben szívet és lelket, mely olyan lenne, mint — otthon, odahaza?!

Lipese, 1904 szept. 30. Harsányi Pál.

A „Hungária kávéház“

zenekara által. Kötő italok, hideg büffet,

a helybeli és vidéki intelligenzia találkozó helye, hol minden keddi, csütörtök szombat és vasárnap **Zene-estély tartatik** felváltva **RÁCZ KÁROLY** és **MAGYARI TESTVÉREK**.

saját termésű boraim. — Kiváló tisztelettel **Weichinger Károly**.

emellett elfeledjük, hogy Nagyszomben, Beszterczen és másutt német a közigazgatási hatóságoknak a nyelve, hogy Fogarason és más helyeken az oláh az ur a törvényhatósági életben.

Mindaddig, amíg ez a visszás és lehetetlen helyzet véget nem ér, nem lehet lelkiesedni a miniszterelnöknek egyes konkrét esetben hozott határozataiért. — Nem az ugyanis az érdem, ha kormányférfi megvédi a törvényt, hanem ha maga is jó, helyes és üdvös törvényeket alkot.

A nemzet jövője érdekében okvetlenül szükséges volna, hogy a magyar kormányelnök gondoljon már a nemzetiségek hatalmának túltengésével és tegyen róla. Fölötte szükségesnek érezzük azt, mert mindaddig nem lehet beszélnünk a magyar államiság jövődjéről, amíg mindenütt nem érvényesül a nemzet nyelve.

Hogy pedig ez így legyen, ahhoz nem Tisza István gróf kell, aki nyugodtan tűri az oláhoknak aktivitásra való törekvését, aki nem szünteti be az Asztra működését és aki a nemzet megfékezésére erős a nemzetiségek megzabolázása helyett, — hanem olyan miniszterelnök, aki a nemzeti politikát tüzi ki czéljául és meg is valósítja azt. Magyarra kell tenni az országot, ami lehetetlen anélkül, hogy a vérkeringése: a hivatalos nyelve magyar ne legyen. S ezért nem látjuk mi olyan fölötte örvendetesnek a besztercei határozatot, mert nem kicsiségekben, hanem nagy és fontos dolgok keresztülvételében kell érvényesülnie annak a bizonyos erős kéznek, amelyet olyan tevékenyek mondanak. S ha a gyermek Herkules bölcsőjében meg tudta ölni a kígyót, úgy a lélegzethez jutott kormánynak is első teendője kell hogy legyen a nemzetiségi kérdés megoldása.

Ez a besztercei eset tanulsága, amelyet minden magyar ember legyen, csak éppen az nem, akinek eselekedni illenék.

Epelmével a tébolydában.

Tisza István gróf és az iskolatársa.

— október 4.

Tisza István gróf miniszterelnök lapjai mélységesen hallgatnak arról a botrányos esetről, melyről tegnap lerántották a leplet. Megtörtént a huszadik században Magyarország kellős-közepén, Budapesten, hogy a lipótmezei tébolydába csuktak egy józan fejű és tiszta eszű szegény, szerencsétlen családapát, akit a sors Tisza Istvánnal állított szembe s akinek volt bátorsága ahhoz, hogy szóban és írásban kimondja az igazságot, még Tisza István grófnak is.

Erdélyi Károlyt, ki a Margit-körut 33. számú ház egyik istállószőnyegében nyomorog már hónapok óta hat tagu családjával, éjnek idején elhurozolták a rendőrség emberei beteg felesége és éhező apró gyermekei közül meg sem álltak, míg a Lipótmezőn biztos helyre el nem csukták. A la-

kat kulcsát bizonyára Tisza István örzi, mert neki volt legtöbb oka félni ettől a szerencsétlen embertől.

Még áprilisban történt, hogy Erdélyi Károly, ki évekig szolgált magas grófi uraságoknál mint asztal-segéd és palota-felügyelő, a magyar politika és közélet egyik kimagasló férfianak felesége biztatására megjelent Tisza Istvánnál s valami szerény állásért esedezett. Visszapillantott a kegyelmes ur előtt ama napokra, midőn ők egy osztályban jártak a debreczeni kollégiumban s ha másért nem, e ozimen kérte az egykori iskolatárs kegyét és támogatását. Tisza meghallgatta Erdélyi kérelmét s aztán meghagyta neki, hogy adja be hozzá összes okmányait, majd gondoskodik róla. Erdélyi boldogan ment haza a családjához s miután összeszedte irásait, hiteles bizonyítványait, elvitte a miniszterelnökhöz és személyesen adta át Tisza István grófnak. Multak a napok, multak a hetek, Erdélyi nem kapott értesítést kegyelmes iskolatársától. Végre rászánta magát, hogy audenciát kér s megsürgeti az ügyét.

A kihallgatást megkapta. Ekkor azonban szomorú meglepetés érte. Tisza István kijelentette, hogy állást nem adhat, mert az állami vasutnál (ide akart jutni Erdélyi) most már rendben van a dolog, a sztrájk elmúlt, és üresedés nincsen. Erdélyi — mit tehetett egyebet? — kérte vissza az okmányait. Hozzáfogtak keresni, de Erdélyi irásait nem találták.

— Jöjjön egy hét mulva, — mondta Tisza, akkor megkapja.

De egy hét mulva sem találták az aktákat. Az összes irások eltűntek Magyarországon miniszterelnökének hivatalából. Erdélyi természetesen sürgette, kérte az okmányok visszaadását, de mindig azt a választ kapta, hogy nincs, elveszett. Tiszának kezdett kellemetlen lenni Erdélyi s egy izben mérgesen fakadt ki Herietz báró titkárra elé:

— Azok az irások a kezemben voltak, emlékszem rá biztosan. Sem a szobalányomnak nem adtam át, az utcára se vittem, hol vannak hát?

A titkár ur néma volt, mint a fal. Nem tudott felvilágosítást adni. Végre, hogy lerázzák a nyakukról a már kellemetlen álláskeresőt, Tisza István egy nyilatkozatot állított ki Erdélyinek. Szól ez az irás a következőképpen:

B i z o n y i t v á n y.

Ezennel igazolom, hogy Erdélyi Károly budapesti lakos néhány héttel ezelőtt a m. kir. miniszterelnökséghez egy kérvényt adott be, melyhez állítólag a következő mellékletek voltak csatolva:

1. Szolgai bizonyítvány Püspöky Lajostól Debreczenből.
2. Némethy József, szolgai bizonyítvány Debreczenből.
3. Kegyes Ferencz, szolgai bizonyítvány Szegedről, jelenleg sirkóraktáros Debreczenben.
4. Gróf Szapáry Istvánné bizonyítványa, mint első asztali legény, Füzesabony.
5. Kajdacs József orvos bizonyítványa Budapestről.
6. Báró Bornemissza Károly bizonyítványa, Barcsay Tamás vejétől aláírva.
7. Tábornok O. O. a technológiai iparmuzeum igazgatójának bizonyítványa (1893. és 1894.) irodaszolga és pénzbeszedő.
8. Hoffherr és Schrantz bécsi gépgyárosok bizonyítványa házfelügyelő és teremőr (két bizonyítvány, egy német ajánlólevél).
9. Ezredéves országos kiállítás jegyzetői irodájának bizonyítványa (hozzá csatolva Várady Károly ügyvéd és képviselő ajánló levele és egy arckép.)
10. Dr. Renner vizgyógyintézet tulajdonos bizonyítványa (Valeria-uteza, ház-mester).
11. Sziklay János, az országos színész egyesület volt igazgatója, Rottenbiller-utezai háztulajdonos, most a Technológiai Lapok társszerkesztőjének ház-mesteri bizonyítványa.

12. Boér Zoltán állami számvéviszéki tisztviselő levele.

13. Hökker Testvérek kazángyára, külső Váczi-ut, bizonyítvány portás, ház-mester, irodaszolga.

14. Kőrösi Sándor debreczeni országos képviselő ajánló levele.

15. Konstantinápoly Vállalat bizonyítványa.

16. Légrády Károly ajánló levele.

17. Eskü levél 1893. november 23. Calvin-téri református lelkesi hivatal részéről.

18. Gróf Apponyi Albertnének Erdélyi Károlyné részére kiállított folyó évi ápril 22-ig szóló bizonyítványa.

19. Frankl Miksának, mint kereskedő-segédnek Budapestről szóló bizonyítványa 1885 ből.

Miután kérvénye és a mellékletek ismeretlen módon eltűntek, ez idő szerint vissza nem adhatók, míhelyt azonban megkerül, a folyamodó kezeihez fog vissza szolgáltatni.

Kelt Budapesten, 1904. évi június hó 6-ikán.

Tisza.

Ugyanezt még egy példányban kiállították ez év július hó 23-ik napján, aláírva báró Skerietz István miniszterelnöki titkár által és közjegyzőileg hitelesítve.

Ezzel a bizonyítvánnyal, mely azt mondja, hogy állítólag tartalmazta az irat-csomó a fent elősorolt okmányokat, szélnék eresztették Erdélyit, aki megkezte álláskeresését.

Hiába azonban, mert okmányai nélkül sehol se fogadták fel, a miniszterelnök bizonyítványát nem akarták akceptálni, mert hiszen azokból — még ha valóknak fogadtattak volna is el — nem lehet megállapítani, hogy Erdélyi Károly milyen ember, hogy viselte magát a szolgálatban. Hónapok multak így el, Erdélyire a legrettenetesebb napok.

Két szobás tisztességes lakásból ki kellett költöznie, butorát, ruháját eladni, hogy kenyeret adhasson szenvedő családjának. Mikor azután látta, hogy mindenütt zárt ajtóra talált, ismét követte Tiszától az irásait. De ekkor már nem juthatott be a miniszterelnökség épületébe. A kapu előtt állandóan két rendőr posztolt s az volt a feladatuk, hogy Erdélyit, ha ott megjelenik, eltávolítsák.

Erdélyi, aki tanult és helyes gondolkodású ember volt és az ma is, a I-III. kerületi járásbírósnál panaszt tett Tisza István gróf ellen.

A járásbírósnak kétszer hozott végzést, mely szerint Tisza István miniszterelnök törvény elé nem idézhető. (?) Erdélyi jól tudta, hogy ez képtelenség s ezért elment Plósz Sándor igazságügy-miniszterhez. Elpanaszolta a baját és kérte, követelte, hogy intézkedjék Tisza megidézése dolgában. Plósz először megtagadta a kérést, majd mikor Erdélyi elmondta, hogy az ő leánya (a Plószé) tett ígéretet arra, hogy neki állást szerez, meglepetéssel érdeklődött a részletek után. Így megtudta az igazságügy-miniszter, hogy Erdélyi felesége mint varrónő gyakran megfordult az ő házában s így jutott Erdélyi ahhoz, hogy leánya protekcióját igért neki. A miniszter ekkor a helyzet kényelmetlen voltára hivatkozott, mire így felelt az a kis, de erélyes és önzértes ember:

— Lelkére veszi e a kegyelmes ur, ha én most hazamegyek és a nyomorban sanyalódó családomat és magamat elpusztítom revolverrel? De gondoskodom arról előbb, hogy megtudja egy-két ujság, miért történt e családpusztítás.

Plósz ekkor megígérte, hogy intézkedni fog. Ott nyomban megíratott egy kérvényt Erdélyivel, arra jegyzeteket tett és leküldte vele az iktatóba. Harmadnapra Erdélyi idézést kapott az I-III. ker. járásbírósnál, ahol nyolcz napon belül meg volt a tárgyalás. Megidéztek Tisza István grófot is, kinek képviselőjében jogtanácsosa

jelent meg. Hogy mi történt ezen a tárgyaláson, egyelőre elhallgatjuk. A vége az volt, hogy Tisza ügyvédje kárpótlást ígért a hónapok óta állás nélkül levő embernek és egy bizonyítványt, melyet Tisza István, mint nagy birtokos irt volna alá. Másnap megjelent Erdélyi az említett jogtanácsos ügyvédi irodájában, ahol a szalonba vezették, plusz kanapéra ültették és szivarral kínálták. Azután aláírtak vele egy papírost, melynek szövegében az volt, hogy a kérdéses ügyben Erdélyi nem fogja többé kérni Tisza István bírói megidőzését. Mikor ez meg volt, azt mondták neki, hogy kívül tágasabb, kárterítést pedig nem ad a kegyelmes ur!

Lesujtva és csalódottan hagyta el Erdélyi az ügyvédi irodát. És azóta szalaggal fűhöz fűhöz, levelet irogat Tiszának Pestre és geszti birtokára, olykor borsós hangon is, de válasz soha nem érkezett. Álláshoz, kenyérhez nem birt jutni, gyermekei betegek és éheznek a szó szoros értelmében, ő lerongyolódva és megtörve, a legirtózatosabb jövő előtt állott. A napokban azután Balogh N. Imre ügyvéd váltotta el képviselőt, de intézkedést még nem tett, abban a reményben, hogy majd csak segítenek talán a tönkretett emberen.

E sorok írója szombat este hat órakor még beszélt Erdélyivel, ki újból elpanaszolta baját és támogatást kért. Ugy látszik, érezte, hogy készül ellene valami, mert a múlt napok egyikén, a késő esti órákban, megjelent lakásán egy szakállas ur és érdeklődött a dolgai után. Azt mondta, hogy Faller tanácsos küldte katonai ügyben. Erdélyi azonban egy detektivre ismert a gyanus látogatóban és kereken kiutasította a szobájából, mondván neki, hogy katonai ügyben nem zaklákják éjszaka az embereket.

Ez volt tehát az első lépés Erdélyi egyéni szabadságának megfosztásához.

Nemsokára aztán elhűzolták erőszakkal és a tébolydába vitték, mert jogait és okmányait követelte és mert talán goromba hangú levelet küldött a miniszterelnöknek.

Egbeikiáltó igazságtalanság és kegyetlenség, amit ebben a jogállamnak csufolt Ázsiában elkövetett a rendőrség azzal a szerencsétlen emberrel. Barbarizmus és jogfosztás, ami ellen fölháborodik minden ember, csak ép Tisza István sajtója nem, mely bölcsen hallgat, akár a csuka. Lehetetlennek képzeltük, hogy a magyar közvélemény hallgatással tűrje a rendőrség mindenre hajlandóságát és azt, hogy így bánjanak egy ép eszű, de elkeseredett emberrel. Ha bünyös: állítsák a bíróság elé, de ne vigyék a Lipótmezőre, ahol nem tud védekezni és nem tudja kikiáltani ország világ előtt azt a szégyenletes kormányzatot, mely ez idő szerint Magyarországon uralkodik.

Most vesszük a hírt, hogy Erdélyi Károly iratai megkerülték.

Az asszony.

— október 4.

A történet, amelynek alapján e sorokat írjuk, furcsa: de nem furcsaságáért emlékezünk meg róla körülményesebben, hanem tanulságos voltaért. Egy férj, jómódu fővárosi kereskedő, börtönné alakította át lakása egyrészt és önkényesen elcsukta a feleségét, mert az asszony médtalanul szereti a czifra rongyot, a tollas, meg a virágos kalapot s mert, ami megtetszett a szemének, azt megvásárolta, ha volt rá szüksége, ha nem, akár tellett rá a jövedelemből, akár sem. A férj alaposan tarthatott attól, hogy az asszony pezarlása keldusbotra juttatja. A bíróság dolga annak eldöntése, hogy a férj e cselekedetével mennyiben sértette meg a

személyes szabadságát s e jogtiprásért mi büntetés dukál neki. Minket meg nem is ez a speciális és furcsának eléggé furcsa eset érdekel, hanem az a társadalmi kórság, amire ez az eset megdöbbentően ríktó világot derít.

Férfi sora a nő, tanítja egy régi közmorás, aminek igazságáról, úgy tetszik, nagyon régen, nagyon alaposan megfellelkezünk. Amíg apánk semmire sem tanították az asszonyt, mert az asszony annál jobb, minél tudatlanabb: mi igenis sok mindenre tanítjuk, ami fölösleges, vagy haszontalan és semmi vagy alig valami olyanra, aminek tudása hasznos és szükséges volna.

A nőkérdéssel szakasztott úgy vagyunk, mint a demokráciával. Elvben mindnyájan demokraták vagyunk, a valóságban nagyszágos ur egész társadalmunk. Leányainknak is állítottunk mindenféle iskolát. Járhatnak az egyetemre, lehetnek jogászok, filozófusok, természettudósok. Tanulnak gazdaszonykodást és pezsgőben főzik a töltöttkáposztát. Tanulnak csipkeverést, himzést mindent, ami keservesen sok pénzbe kerül. Pedig méltóság elhinni, hogy a mi társadalmunk nem áll csupa Rothschildokból, sőt soraiban még Diogenes lámpásával is ritkán fedezünk föl egy-egy fiók Rothschildot. A csipkeverés, himzés mellett hasznos és szükséges megtanulni a prózai harisnyafejlést, a foltozást is; nekünk erre többször van szükségünk, mint a himzésre s a csipkeverésre. Azt nem is említjük, hogy akik tudnak himezni, csipkét varni, azok a himzést s a csipét a legtöbbször vásárolják, mert így olcsóbb s nem is kerül fáradtságba.

Egy szóval, leánynevelésünknek az az eredendő bűne, hogy mi nem az életnek, hanem a reprezentálásnak, a magátmutogatásnak nevelünk. Egyfelől az ugyanis eléggé nagy s nálunk jobbra az értelmiségből toborzott férfi proletáriátust szaporítjuk a nőproletáriátussal, amely szintén az értelmiségből fog támadni. Másfelől csupa divathölgyet nevelünk feleség és anya helyett.

Még nagyobb baj, hogy asszonyaink ritkán rendezik be életüket a férj jövedelme, a maguk izlése és kényelme szerint, hanem mindenáron konkurrálnak kedves szomszédaiikkal s még kedvesebb barátaiikkal. Vak, aki nem látja, hogy asszonyaink között milyen esztelen versenyegés folyik, s hogy ennek a versenynek mennyi vagyoni és erkölcsi romlás a következménye.

Ami pedig ebben a kórságban a legvalóságosabb az, hogy középosztályunk asszonyi társadalmában dul ez a gyilkos járvány. A legfelsőbb réteg asszonyai csak akkor versenyeznek egymással, ha a versenyt meg is bírják. A legalsó rétegben nincs semmi verseny. A középosztály azonban beteg. Az a férj, aki elcsukta pazarló feleségét, nem követendő példát statuált; de olyan kórságról rántotta le a takarót, amelyet nem láttunk, amelylyel nem törődünk s amit vagy orvosolunk kell bármilyen, vagy legyünk készen a teljes anyagi s erkölcsi bukásra.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Beiratkozások a keresk. esti tanfolyamra. A Debreceni Felső Keresk. Iskolával kapcsolatos Keresk. Esti Szaktanfolyamon a beiratkozások f. évi október hó 1-12 ig tartanak, d. e. 11-12 ig és d. u. 5-6-ig. Felvétetik minden felnőtt férfi és nő, akinek legalább annyi előképzettsége van, hogy az előadásokat eredménnyel hallgathatja. A tanfolyam 7 hónapig tart és az előadások tárgyai az egyszerű és kettős könyvvitel, keresk. levelezés, keresk. számtan, keresk. és váltóismeret. Tandíj 40 korona, mely a jelentkezéskor fizetendő le és ugyanakkor bemutatandó a jelentkező születési bizonyítványa is. A tanfolyam, tekintet nélkül a jelentkezők számára, f. évi október hó 13-án este 8 órakor feltétlenül megnyílik. Az igazgatóság.

Esperesiktatás. Az alsószabolcs-hajduvidéki ev. ref. egyházmegye új esperesét, Balhazár Dezső dr. szoboszlói lelkészt a vármegyei ház nagytermében e hónap 6-án, csütörtökön délelőtt tartandó egyházmegyei ülésen iktatják be.

Alakuló gyűlés. A Hittanszaki Segítő Egyesület tegnap délután 4 órakor tartotta Erdős József dékán elnöklete alatt alakuló gyűlését. A megtartott választások eredménye a következő: elnök: Kövér Árpád szenior, alelnök: Tóth Sándor 3 é. hh., jegyző: Meleg Gyula 3 hh., pénztárnok: Makkay Kálmán 4 hh., ellenőr: Létay Menyhért 3 hh.; választmányi tagok: Halász András 4 hh., Varga Béla 4 hh., Gilicze István 3 hh., Jóljárt István 3 hh., Bán István 2 hh., Szendrey István 2 hh., Tuba András 1 hh. és Szabó Dániel 1 hh., Erdős dékán a választások megtartása előtt és után szép beszédet tartott.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Kedd, okt. 4. Annuska. (Másodszor.) „C“ bérlet.
Szerda, okt. 5. Annuska. „A“ bérlet.
Csütörtök, okt. 6. Alkalmi költemény és Annuska. (Harmadszor.) „B“ bérlet.
Péntek, okt. 7. Mikádó. (Operette.) „C“ bérlet.
Szombat, okt. 8. Annuska. (Negyedszer.) „A“ bérlet.
Vasárnap, okt. 9. délután: Katalin. (Operette); este: Byzancz. (Dráma, előszór.)

Az asszony verve jó.

Szép számu közönség nézte végig tegnap este Lukácsi Sándor „Az asszony verve jó“ című népszínművét. A darab egyike azon népszínmű kísérleteknek, melyek hivatva volnának a régi nagymesterek örökébe lépni, de a kor-, hely- és népvizonyok nem tökéletes ismerete megérzik rajtuk. A tegnapi jó előadás elfeledtette velünk a műgyengéit. Hallottunk egy pár szép dalt, láttunk jó alakítást. — A női szereplők közül Sugár Aranka Veronkája és Ebergényiné nyelves asszonya emelendő ki, de szép sikere volt Szabó Irmának a férjhezmehtének esitri leány szerepében, és Krémerné kocsmáros nevének is, kinek szép dalait meg is ismételték. A férfi szerepekben Sebertyén Csiky és Mezei tettek ki magukért. A vég-elemet Szilágyi, Faragó és Krémer képviselték. A két utóbbi a vetélytársak jól rajzolt alakjait sikeresen, pazar komikummal aknázták ki.

Műsorváltozás. Sugár Aranka és Rózsa Lili hirtelen megbetegedtek és emiatt a műsor változást szenved. A holnapra kitűzött „Eleven ördög“ helyett Gárdonyi nagy sikert aratott vígjátéka, „Annuska“ kerül színre. Az „Eleven ördög“ előadása szombaton lesz.

NAPI HIREK.

A sikkasztó huszármester.

— október 4.

A Vilmos huszárezred másik sikkasztója, Wejhoda Albin őrmester még ez ideig nem került elő.

Wejhoda őrmester ismert alakja volt a kávéházaknak és az éjjeli lebujoknak. Minden éjjel ott lehetett látni valamelyik

kávéházban. Több örmester társával mulatott.

Rendesen együtt volt a másik sikasztóval Rössler örmesterrel és éjjelről-éjjelre pezsgöztek. Feltűnő, duhaj magaviseletükkel magukra vonták a figyelmet. Senki sem tudta, — miből, honnan telik a két örmesternek éjjelről-éjjelre a pezsgős mulatság.

Tíz-tizenöt üveg pezsgőt is elfogyasztottak egy-egy este és gyakran megesezt az is, hogy Wejhoda dühös kedvében tört, zuzott a kávéházban.

Mennyi pénzt vitt el Wejhoda, még nem állapították meg. A múlt héten, csütörtökön felvette a század legénységének havi zsoldját és este, mikor már mindenki eltávozott az irodából, felfeszítette a század pénztárt, kivette az abban talált pénzt, felment lakás'ra, polgári ruhába öltözött, eltávozott a laktanyából és azóta nyoma veszett.

Mennyi pénz volt a század pénztárában, még nem tudják. A vizsgálat ezirányban még tart. Az eddigi nyomozás szerint mintegy 4000 ezer korona volt a pénztárban, úgy, hogy Wejhoda örmester mintegy 6000 koronával a zsebében szökött meg.

Az ezrednek ezuttal sem lesz kára, mert a helyettes századparancsnok, egy főhadnagy, ki a pénzt Wejhodára bizta, megtéríti a hiányt.

Az ezredes már hazaérkezett és folyik a szigorú vizsgálata.

Wejhoda örmester ellen különben már kiadták a köröző levelet és az elfogatási parancsot.

Adóügyi tanácsnokok gyűlése Debreczenben. A polgármesterek ideai gyűlekezése a városi tisztviselők körében némi étvágyat csinált. Néhány nap mulva az adóügyi tanácsnokok sereglének össze Debreczenben, akiknek példáját azután a gazdasági tanácsnokok is követni fogják. Az adóügyi tanácsnokok főleg a házbéradóról fognak tanácskozni.

Melyik házban született Csokonai? A debreczeni Csokonai-kör 13 év előtt emléktáblával jelölte meg Bethlen-utczán azt a házat, ahol Csokonai született. Eddig mindenki így tudta, hogy Csokonai abban a házban született, amelyiken az emléktábla van. Ez év nyarán azonban más derült ki. Zoltai Lajos városi levéltárnok buzgó kutatásai alapján a levéltárban elhelyezett okmányokból megállapította, hogy Csokonai nem abban a házban született, amelyik emléktáblával van megjelölve, hanem a költő szülőháza a ker. és iparkamara Hatvan-utczai 23. sz. telkén állott, mert ez volt a Csokonai nagypapjának, Diószeghy Mihály esküdtnek a háza és ugyanitt laktak a költő szülei is egybekelésüktől fogva megszakítás nélkül 1780 ig. — Erről a felfedezésről Zoltai Lajos a „Csokonai-kör“ választmányának kimerítő jelentést tett és ugyanakkor kérte, hogy a levéltári erre vonatkozó forrásokat külön bizottsággal vizsgálta felül. — A bizottságot Géressy Kálmán elnök holnap d. u. fél 5 órára hívta egybe a városi levéltárba.

A Kossuth-párt értekezlete. A függetlenségi és 48-as Kossuth-párt e hó 10-én este 6 órakor tartja első értekezletét. Kossuth Ferencz pártelnök ma

vidékre utazott és csak csütörtökön tér vissza ismét a fővárosba, amikor a párt többi vezetőivel fog tanácskozni a képviselőház ülésének megkezdése előtt tartandó értekezlet tárgysorozatáról s a pártot illető egyéb belügyekről.

A jövő évi költségelőirányzat. A jog- és pénzügyi bizottság ma délután 3 órától kezdődőleg folytatólagos ülést tart, amelyen az 1905. évi költségelőirányzatot fogják tárgyalni.

A magyar ipar védelme. Debreczen törvényhatósága nemrég elhatározta, hogy ipari szükségleteinél nemcsak arra lesz tekintettel, hogy csak hazai gyártmányt alkalmaz, hanem arra is, hogy magyar ipar czégére alatt ne kapjon idegen gyártmányt. E határozat hatása alatt a Gyáriparosok Országos Szövetsége most arra kéri a fővárost, hogy hasonló határozattal keljen a magyar ipar védelmére s mondja ki, hogy ezentul szigoruan ellenőrizzék a termék származását.

Pótadó. Tegnap délután Károly Gyula tanácsos elnöklése alatt népes ülést tartott a város gazdasági bizottsága, mely az 1905. évi városi költségvetés ek átvizsgálására kiküldött bizottság javaslatát bírálta felül. A gazdasági bizottság a kiküldött szűkebb körű bizottság javaslata szerint fogadta el jobbra a költségvetési tételeket s így nagyon valószínű, hogy az 1905. évi pótadó még talán kevesebb lesz, mint az ideai volt s nem lehetetlen, hogy 25—26 százalék.

Temetés. Tegnap délután a megtört rokonság és nagyszámu közönség, jóbarát részvétele mellett folyt le az elhunyt gyógyszerésznek, Gaszner Kálmánnak temetése. A temetési szertartást dr. Wolaffka püspök végezte segédlettel. A holttestet a közkörházból a szt.-Anna utcai róm. kath. sírkertbe helyezték örök nyugalomra.

A jog- és pénzügyi bizottság tegnap délután Oláh Károly elnöklése alatt ülést tartott, amelyen a legközelebbi közgyűlés elé terjesztendő ügyeket látták el megfelelő javaslattal. A Simonffy-utczai bérházak építési költségeiről, végelszámolásról és jövedelmességéről szóló kimutatásokat helyesbítés, illetve bővebb részletezés végett kiadták újból a főszámvevőknek. A Brüder és Eischler bécsi czég azon kérelmét, hogy az általa megvásárolt makkfákat a guti erdősegekben még két évig otthagyhassák, illetve, hogy két év mulva szállithassák el, tárgyalta ezután a bizottság, kiadva az ügyet véleményezés végett az erdőmesteri hivatalnak. A budapesti idegen forgalmi vállalat Debreczen ismertetését is ki akarja adni s e czélra segélyt kér a várostól. A bizottság 200 koronát szavazott meg az esetre, ha a Debreczenről szóló ismertetés legalább egy ivnyi terjedelemben megjelenhetik. — Tudomásul vették a világitási vállalat 1905. évre szóló költségvetését.

A Pósa-esték rendező bizottságának ülése. Tisztelettel kérem azon urakat, kik a Pósa-esték rendező bizottságában részvételre felkértek, hogy folyó hó 6 án, csütörtökön délután 4 órakor a városház kistanácstermében megjelenni méltóztassanak. Tárty: a két színházi est jövedelmének elszámolása. Oláh Károly tanácsnok, mint a rend. biz. elnöke.

Könyvkötők gyűlése. A könyvkötő iparosok szakosztályának választmányja holnap délután 5 órakor az ipartestületen ülést tart.

Napidijasok és a hajdulegénység drágasági pótléka. Ugy a debreczeniapidijasok, mint a városi hajduk, hivatkozva csekély fizetésükre, amelyből a jelenlegi nehéz megélhetési viszonyok közt nem tudnak tisztességesen megélni, drágasági pótlékért folyamondtak a városhoz. A jog- és pénzügyi bizottság tegnap foglalkozott ezzel az ügygyel s hivatkozással a közelgő nehéz időkre, 1905. január 1-től

aug. 1-ig a napi dijasoknak havi 10, a hajdulegényeknek havi 5 korona drágasági pótlékokat javasol megszavaztatni. A javaslatnak ilyen módon nincs haszna. A drágaság már most is nagyon érezhető és ha már adnak arra pótlékokat, már most október, de legkésőbb november 1-től kell megadni.

Eltűnt fiu. Egyik debreczeni eszmadiánál volt inas Csallási Károly konyári 15 éves fiu. A gazdája rosszul bánt a fiuval, sőt gyakran meg is verte. A kis inas megunt a rossz bánásmódot és gazdájától már napokkal ezeltől megszökött és azóta semmi hírt sem hallottak róla. Csallásit ország-szerzte körözik, a eszmadiát pedig az eltűnt fiu anyja a rossz bánásmód miatt fejjelentette.

Halálozások. Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Elek István róm. kath. 2 éves, Sáros N. ev. ref. 1 napos, Veres Eszter ev. ref. 17 éves, Balogh József ev. ref. 67 éves.

Időjelzés. Meteor jelenti: Október hó első harmada igen változatosnak ígérkezik. A 2-iki és 9-iki csomópontok képezik a változatok központját, különösen a 9-iki az, amely esős változást ígér, mit követőleg azonban már állandóbb időjárásu időköz követ, mely a szüretelésre leginkább alkalmasnak mutatkozik. S egyáltalában október hó második fele állandóbb jellegű időt ígér, mint az első. Október hó csomópontja: 1—2—6—8—9—11—16—18—20—23—24—30-ra esnek, hol a 8—24-ik legesősebb hatásuaknak mutatkoznak a bolygók részéről, amelyek azonban az esetleges napikitorések, vagy ciklonok által módosíthatók.

Chrysanthemum-kiállítás. A nagy kertbarát, József főherczeg védnöksége alatt működő „Országos magyar kertészeti egyesület“ a folyó évben, november hó 12., 13. és 14-én Temesvárott, a magyar kertműipar fészkeben Chrysanthemum-kiállítást rendez, mely az eddigi Chrysanthemum-kiállításoknál már azért is jelesebbnek ígérkezik, mivel ennek a főrendezője Mühle Árpád, a kinek az országban minden évben a legszebb és legnagyobb Chrysanthemum virágai vannak. A temesvári Chrysanthemum-kiállításra tehát ezen új divatvirágok kedvelői bizton a legszebbet és legjobbat fogják látni ezekből.

Tizenháromezer büntűgy eltussolása. Világraszóló botrány van készülöben megint Olaszországban, a panamak hazájában. Arról van ugyanis szó, hogy a nápolyi büntető-bíróságnál tizenháromezer büntető följelentés iratait szőbrén-szálán eltűntették. Egy előkelő jogűgyi szaklap, az „Igazságszolgáltatás“ pontos számadatokkal közzé tette mindazoknak a bünföljelentéseknek a sorozatát, amelyekben a nápolyi rendőrség az előnyömozatot sikerrel befejezte, s amelyek a bíróság előtt soha tárgyalásra nem kerülnek. A lap külön vaskos mellékletén tizenháromezer ilyen bünpör eltussolását sorolja föl.

Honnan eredt a Kossuth nóta. Érdekes adat került most nyilvánosságra a Kossuth nóta eredetéről. Egressy Ákos 48-as honvédfőhadnagy, a Nemzeti Színház nyugdíjazott művésze most rendezti sajtó alá emlékiratait. Ez iratokban megemlékezik a nóta eredetéről. A gyűjtő hatásu dallamot Egressy szerint először Sárközi Farkó egyenruhás zenekara hozta a mindig Kossuth érzelmű Nagy Sándor honvédtábornok I-ső számu hadtestében, a 47-ik Inkey zászlóaljnál. És már az nap az egész zászlóalj danolta, még pedig a következő szövegre:

Jegenyefa tetejében
Úl a holló, feketében;
A gyászruha engem illet,
Mert a rózsám már nem szeret.

A nevezett zászlóalj 1849 január 26-án Görgey Arthur hadtestében résztvett a bá-

nyavárosi kivonulva átkelniek történt, hólalj élén huzatok Sárközi Ciban betar volt. A kgal új él emelte S gáns meg volt. A k egészen volt Heg Ó képezte későbbi hadjárat bőkezűsége és 14 tá hordott zenekar elhunyt ben és S

nyes ét A zenees Testvére

ban megfigyelmé

festés- Piac- Álland kapube

— A

B befeje czege Bodro télyba czege lyon munk csupá tozko ben czege talma örök pellá czege

ból od a japó hõng el az korbá

hogy támac nok a nem hogy gépf nete 300 fekü

nai a

nyavárosi hadjáratban. Besztercebányáról kivonulva a legnagyobb hóviharban kellett átkelniük a Sturz-hegyen. Ez alkalommal történt, hogy Inkey hátraszólt a 47-ik zászlóalj élén haladó Sárközynek: — Ferkó, huzzatok már valami különösen lelkesítő! Sárközy erre eljátszotta bandájával a titokban betanult Kossuth-nótát. A hatás óriási volt. A kiülni készülő honvédek valóságosan új életre keltek. Inkey hadnagy rangra emelte Sárközy primást, aki rendkívül elégtáns megjelenésű, európai műveltségű férfi volt. A kilenczvenes évek végén Losonczen egészen elfeledve elhalt primás nevelőapja volt Hegyi A.-nak, aki keresztleánya volt. Ő képezte ki művésznővé a Népszínház későbbi csillagát. Sárközy az 1848-49-iki hadjárat alatt a gavallér Inkey alezredes bőkezűsége folytán századosi fizetést húzott és 14 tagu zenekarával pompás egyenruhát hordott egész a világosi fegyverletételig. A zenekar tagjait Egressy Béni, az oly korán elhunyt zeneköltő szedte össze Debreczenben és Szegeden.

— **Az Angol királynő szálloda** fényes éttermében minden este zeneestély. A zeneestélyeken Rácz Károly és a Magyar Testvérek zenekara felváltva játszanak.

— **Halász Nándor** mai számunkban megjelent hirdetését olvasóink szives figyelmébe ajánljuk.

— **Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme** Piac-utca 44., dr. Ujfalussy ház. **Állandó fényképképzés a műterem kapubejárataánál levő kirakatokban.**

TÁVIRATOK.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. — Saját tudósítónktól.

Lujza hercegnő ügye.

Bodrog-Olaszi, okt. 4. Most már befejezett dolog, hogy Lujza hercegnő ügyének elrendezése után Bodrog-Olasziban, gróf Lónyay kastélyban telepszik le. A Lujza hercegnő részére kiszemelt lakosztályon egy hét óta dolgoznak a munkások. — Visontai Soma csupán csak a hercegnő itt tartózkodásának biztonsága érdekében fog interpellálni **Lujza hercegnőnek különben ujabban hatalmas pártfogója akadt a trónörökös személyében.** Visontai interpellációját direkt Stefánia főhercegnő megbízásából teszi meg.

Orosz-japán háború.

Csifuból jelentik, hogy egy Liaojangból odaérkezett japán batona beszéli, hogy a japán hadseregben nagy mértékben dühöng a berberi betegség. Százával hullanak el az emberek és a tiszteknek a katonákat korbáccsal kell csatasorba állítani.

Csifu, október 4. Menekültek beszélnek, hogy a Port-Arthur ellen intézett legutóbbi támadás a nagy domb ellen folyt. A japánok azt az állást, melyet elakartak foglalni, nem sikerült. Egy kínai menekült beszéli, hogy a port-arthuri támadásnál az orosz gépfegyverek és ágyuk hatása rettenetes volt. **Csak egyetlen egy árokban 300 orosz és 200 japán holttest feküdt.**

Bécs, okt. 4. Az osztrák-magyar katonai attasé második jelentése ma érkezett

meg a hadügyminiszteriumba a harcztérről. — A katonai attasé azt mondja, hogy az oroszok óriási veszteségeket szenvedtek tisztekben, minek oka az orosz tisztek felülnő ruhája. Amióta a legénységéhez hasonló egyenruhát hordanak a tisztek, a veszteség nem oly nagy mértékű. — Az atté ezután részletes jelentésben számol be az orosz hadsereg szervezetlenségéről és fegyverzetlenségéről.

A király nevenapja.

Bécs, okt. 4. A király névenapja alkalmából a fogadalmi templomban istentisztelet volt, melyen megjelentek Rainer, Salvator főherczegek, a hadügyminiszter, báró Spaun tengernagy és még sok katonai előkelőség.

A gyergyószentmiklósi mandátum.

Budapest, okt. 4. A tegnapelőtt elhunyt Lázár Menyhért képviselő gyergyószentmiklósi mandátumáért már folyik a harc. A választáson erős lesz a küzdelem.

TÖRVENYKEZÉS.

Esküdtársi tárgyalás. Tegnap fejezte be Szücs Miklós elnökletével a kir. törvényszék mint esküdtbíróság annak a rablásnak főtárgyalását, melyet négy cigány a mult vásár alkalmával a méntelep mellett elkövetett. Négy napi tárgyalás után tegnap hirdették ki az ítéletet, mely szerint Lakatos Béla, Jóna Kálmán és Nagy Kálmán egy-egy évi, Nagy Lajos pedig félévi börtönt kapott.

TARKASÁGOK.

Nagy a korrupció.

Egy közeli város esküdtbíróági tárgyalásán hangzott el a következő párbeszéd egy esküdt és a tárgyalást vezető elnök között:

Elnök (az esküdtekhez): Most meg esküdnek önök az Istenre és...

Egy esküdt: Elnök ur, tisztelettel bejelentem, hogy nem esküdhetem meg Istenre.

Az elnök: Miért nem?

- Mert nem hiszek a létezésében.
  - És miért nem hisz Istenben?
  - Mert sohasem láttam. Csak abban hishetek, amit láttam.
  - Tehát mire kíván esküdni?
  - A lelkiismeretemre.
  - Hát abban hisz?
  - Természetesen.
  - Láta már a lelkiismeretét?
  - Nem, elnök ur.
  - Akkor hát hogyan hisz benne?
  - Szavamra, igaza van.
  - Lássá, nem esküdhet a lelkiismeretére, éppen azon oknál fogva, mint Istenre. Mire eskessem meg tehát?
  - Amire parancsolja. Például az emberekre.
  - Valamennyit látta?
  - Nem; természetesen nem láttam valamennyi embert.
  - Akkor hát?
  - Megesküdhetném a józan észre.
  - Mutassa meg, hogy én is lássam.
  - Az bajos volna
- Az elnök** (gondolkozik, majd így szól): Keressünk valami egyszerűbb dol-

got... Például megesküdhetne ön a felesége erényére?

Az esküdt: Elnök ur, igazán nem tudom, van-e valaki...

— Helyes, helyes; nem ragaszkodom ehhez. Esküdjék meg az igazságra.

— Bocsánatot kérek, de az igazság annyiszor tévedett.

— Nos, hát mire akar végre meg esküdni?

— Hogy őszinte legyek elnök ur, semmire sem esküdnetem meg, mert nem hiszek semmiben. **Oly nagy a korrupció.**

Az esküdt végre is megesküdt az Istenre, mert nem akarta magát kitenni annak az eshetőségnek, hogy 100 korona birságot szózzanak a nyakába.

IRODALOM.

Dal.

Édes merengéssel,
Boldog remegéssel
Telik el az életem.
Hatalmába ejtett
Egy soha nem sejtett
Ígéze es érzelem,
Ígézetes érzelem.

Az egész világon
Egy csodaszép álom
Fénye ömlik szerteszt:
Lelkem beragyogja,
Mint a nap korongja
Sötét felhők peremét,
Sötét felhők peremét.

Azóta a sorsom
Mosolyogva hordom;
Akármennyi árnya van
S mintha éltem utja
Se volna oly pusztá
S olyan nagyon czéltalan,
Olyan nagyon czéltalan.

Jörgné Draskóczy Ilma.

A legolcsóbb folyólat a mellett a legtartalmasabb kétségkívül az „Érdekes Könyvtár“. Előfizetési ára negyedévre 1 kor. Tartalmaz kitűnő elbeszéléseket, pompás novellákat, humoroszket, örökbecsű költeményeket, ismeretterjesztő apróságokat és rejtvényeket, melyeknek megfejtői mind, kivétel nélkül, könyvjuttalmat nyernek. Mutatványfizetést kívánatra ingyen és bérmentve küld bárki-nek az „Érdekes Könyvtár“ kiadóhivatala Bpest, V. Kálmán-u. 2.

Országos tornaverseny Debreczenben.

A verseny győztesei.

Nevezetes napja volt vasárnap a tornászvilágnak. A Debreczeni Torna-Egylet versenye elő nagy várakozással nezték ugyan a sportkörök, de a vasárnap verseny eredmény dolgában felülmúlt minden várakozást.

Es ha a sikerben nagy része van a versenyre jött tornászoknak is, első sorban a D. T. Egylet az érdem, melynek tagjai egyrészt igyekvő szorgalmukkal sok kitűnő erőt adtak, másrészt az Egylet sportterét is elsőrangúvá tették és teljesen felszerelték.

Az anyagilag is szépen sikerült versenyről, valamint a versenyt követő fényes bankettől munkatársunk az alábbiakban számol be.

A verseny.

A versenyt vasárnap délelőtt előmérkőzésekkel kezdte meg, mely déli egy órakor ért véget.

A délutáni versenyre nagy, szép és első község töltötte meg a nézőteret.

A verseny pontban két órakor kezdődött és pedig 100 méteres síkfutással, melyben I. Kémény Jenő újpesti, II. Sz. Futó Sándor debreczeni, III. Sücs Vimos fővárosi.

A súlydobás következett ezután, melynek első díját és egy ezüst tálcát Véczy Viktor kolozsvári nyerte 11 62 méteres dobással. Második Izsák Dezső debreczeni 11 37 tel. Harmadik Coray Arthur budapesti 11 07 tel.

Szép eredménye lett a magasugrásnak is. Első 175 cm.-rel Szegedi Géza kolozsvári, 175 cm.-t javítva ugrott s így második Nemes Dezső budapesti, harmadik 170-nel Somody István budapesti.

Gyönyörű gyakorlatokat mutattak be aztán előbb nyugtató, aztán korlátos. A 12 tornász közül első lett Kmetykó Lajos aradi, Boór Nándor soproni, Lichtmann Béla budapesti és Sücs Vilmos.

Debreczen város bajnokságáért küzdöttek a után kalapácsvetésnél, melynek első díját — ezüst éremmel bajnoksági szalagot és Debreczen város tiszteletdíját — Rudófi Imre debreczeni nyerte el 29 56 méteres dobással. Ez a dobás 126 cm-rel nagyobb Szilágyi Gyula eddigi országos bajnok legnagyobb dobásánál. Szilágyi Dezső debreczeni 26 47 és Izsák Dezső debreczeni 23 45 méternyre dobták el a súlyos eszközt.

A távolugrásban a debreczeni hölgyek tiszteletdíját 6 35 méteres ugrással Somody István budapesti, második díjat 5 37 tel Kémény Erő újpesti, harmadikat Nemes Dezső budapesti nyerte el. Diszkoszvetésben első Coray Arthur (34 20), második Rudófi Imre (30 93), harmadik Véczy Viktor (29 46).

Rúddal legmagasabbat ugrott (280 cm) Boronicsza István Sárospatak, 270 cm. ugrott Szegedi Géza Kolozsvár, 260 at Zöld József Debreczen.

Sárospatak és Debreczen hat hat tagból álló csapata mérkőzött aztán egymással kötélhúzással. Perczekig tartó mindkét részről való megfeszített munka után a verseny eldöntetlen maradt, mivel egyik csapat sem győzött.

Hosszu, 402 $\frac{1}{2}$ méteres síkfutás következett azután, melyben első Bodor Ödön, második Sz. Futó Sándor lett.

A versenyek 6 órakor végződtek.

A banket.

Este az állomás éttermében gyűltek össze a tornászok és Debreczen sok előkelő helyre és ura. Mintegy 300-an voltak jelen a vacsorán.

Első pohárköszöntőt Laszgailler elnök mondotta. Üdvözlétét és köszönetét fejezte ki a tornászok iránt a szíves közreműködésért.

Andor Endre dr. hosszan fejtegette a tornászok czélját és éltezte Debreczent.

Aztán Varga Lajos dr. egyleti titkár felolvasta a versenyek eredményét, mialatt az elnök felkérésére Szarukán Klárka ur-hölgy a díjakat és érmekeket osztotta ki.

Sok pohárköszöntő hangzott még el a győztesekre is, egymásra is. A kedves, vig-társaság Kiss Pista zenéje mellett hejnalig együtt maradt.

REGÉNY CSARNOK.**Az ipolymenti sárkány.**

Irta: **Nógrádi László.**

Sárkány csak a mesében van. Legalább az emberek azt hiszik. Mert csakugyan fura valami állat ez, könnyebb a fantáziával felfogni, mint kézzel megfogni.

Bárha igaz, ami igaz, hogy egyszer a ludányi nádasból már húzták is kötéllel kifelé. Dudás Jari is ott volt, ő is húzta. De hogy a harangkőtelet (mert csak ezzel lehet kihuzni, más egyéb elég a tüzes lehetétől) ki kötötte rá, azt még Dudás Jari se tudta megmondani.

Húzták, annyi igaz; hogy ki nem húzták, az is igaz; — hogy sárkány volt a nádasban, az már meg ennélfogva egészen bizonyos. És ne legyen senki Tamás ebben!

Mert úgy van az, ahogy van, lelkeim, mér' vóna sárkány, ha nem vóna, mér' mondanák, ha nem vóna igaz. Sokat teremtett az isten csuszó-mászó bogarat, még legyet is, hát sárkányt mér' ne teremtett volna. No? beszélhet akárki akármit, ami teremtve van, az vagyon s így sárkány is vagyon. Avagy mitől vaczogna úgy a fogam most is? — mondja Csura Julis.

— Igaz, igaz!

— Nem a sárkány vitte el Örsébetet is? Ki mondja, hogy nem? A lába nyomát se láttuk azóta élve a szegénynek, csak a holttestét, ahogy odahajintotta a gonosz sárkány az Ipolyba.

Bizony nem szól senki a Csura Julis szava ellen, senki a faluban, ez is, az is bólingat a fejével, hogy úgy vagyon az. Csak Répás mester uram merészkedik ellenvetni, hogy ime már Kálmán király is mit mondott.

— Ezt ám — mondja Csura Julis — Kálmán király mondhatta, mer' tán sohase látott, de látott a falu.

— Az irás is mást beszél.

— Az irás? Tisztelem a betűt, de má' ebben nem mond igazat.

És Csura Julisnak igaza van, de az irásnak is, mert ime ott vagyon az anná-leseiben is a Patak Fáni esete...

...A szép Patak Fánié, a Patak Istvánné gyönyörűséges lilomáé, akire azt mondja Csalóka Péter, a falu nagyészű esőse is, hogy képes az orozája, akár a biblia, csuda a nézése, akár a szentkúti Máriáé, olyan himes a járása, akár a lepkek szállása. Hát olyan is volt...

A losonci őszi vásáron történt. Pataki Istvánné is ott volt a szépséges lilomával, kis talipános ködmönkét vennie

nékie télire. Szépet, fehér szattyánból, aminőt csak Győri uram tud készíteni, odaomlót a karsu termetére, hogy se széles, se vastag ne legyen benne, csak éppenséggel olyan, mint a ezélben ringó nádszál.

Hát itt történt, hogy a Győri uram sátrába éppen akkor ment be Dobróczy Imre is, a kalondai molnár, mikor éppen alkudtak.

Hogy kicsoda Dobróczy Imre ő kelme? A törinési hegyoldalból kiabálják a tót rókák éjszakánként a kalondai malom felé, hogy a Stefan Mara pártája hova lett, meg a Drevnyák Borcsáé, hát a Polenka Hannáé... ez se utolsó história. Hej sokát tudnak a tót rókák, de még többet talán az ipolymenti bibiczek. Egész nap egyebet se kiabálnak az Ipoly füzesei fölött szállva, mint azt, hogy ime... ni megint egy rózsaszálat hoz a víz a kalondai malom felől, bizony Dobróczy Imre szakította le, a kalondai szép molnár...

(Folyt köv.)

Zalai Márk

könyvviteli, szépírási és idegen nyelvi tanfolyamán

vasárnap és ünnepnapiokon reggel 10—12 vagy délután

2—4-ig szép- és díszírás.

Munkanapokon este 7 $\frac{1}{2}$ -től

10-ig könyvvitel és felváltva idegen nyelvek.

Nők részére könyvviteli órák délután 2—4 ig.

Beiratások naponta 12—1-ig a városi bérpalotában (baloldal 3. kapu) II. emelet a mérnöki hivatal mellett.

Elismert legjobb minőségű

Eperjesi cserép-kályhák

leszállított árak mellett,

továbbá:

Fűzőedények, takarékkonyhák, épületvasalások, gazdasági eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revolverek, töltények

nagyválasztékban

a legjutányosabb árban kaphatók:

KOVÁCS GYULA vasüzletében

a „BIKA” szálloda mellett.

A nagyérdemű közönség
saját érdeke kívánja,
hogy arany-, ékszer-, ezüst- és
óra szükségletét

Halász Nándor
aranyműves, órák és ékszerésznél fedezze
DEBRECZEN, Piacz-utca 24. szám.

Ki a
tartósságért és finomságért kezességet
vállal. Arany-, ezüst-, ékszer és óra
javításokat eszközöl.

**Arany-, ezüst- és ékszer tárgyakban
óriási választék!**

Tört aranyat és ezüstöt a legmagasabb
napi áron veszek. — Vidéki megren-
delések pontosan eszközöltetnek.

— Saját ékszer és óraműhely. —

**Hirlapelárusítók
felvételnek**
a „**Debreczen**” elárusítására
városi nyomdában,
városház, keresztéptület.

A legolcsóbb
bevásárlási forrás
Székely Jenő és Társa
utoda
uri és női-divat
cipőraktár cégnél
Piacz-
és Szent-Anna-utca
sarkán.

Háziurak és építész urak figyelmébe.

Függő ereszes csatorna 18. számú I-ső rendű horganyozott vaspléből . . . á m. 1.60 fill
Tetőn fekvő csatorna 18. számú I-ső rendű horganyozott vaspléből . . . á m. 4. fill
Tető fedés négyszögmetérenként 18. számú I-ső rendű vaspléből . . . á m. 3.30 fill
Ezen minták fekete piéből festve 15% olcsóbb. Más előforduló **építelmunkák** rajzsze-
rinti kivitelben olcsóbban 10%-al, mint Budapesten.

Fáthelő fürdőkádak 40 K-tól feljebb. **Könyök csövek** 40 f.-től feljebb.
Rendes fürdőkádak 20 K-tól feljebb. **Borlórallók** 60 f.-től feljebb
Gyermek fürdőkádak 10 K-tól feljebb. **Mindenféle koayha cikkek** raktáron tartok
Ülő fürdőkádak 11 K.-tól feljebb. feltűnő olcsó árban.
Kalyha csövek egyenes 30 f.-től feljebb. Elvállalok kloset kezelést, 1 évre 8 K.-ért.

Kövesi József bádógos mester. Debreczen, Széchenyi-u. 1.
Donogán és Somossy-czéggel szemben.

KOCH TESTVÉREK DEBRECZEN,
PIACZ-UTCZA 51.
= CSANAK-HAZ. =

Budapest legnagyobb férfi-, fu-, leányka- és
gyermekruha áruházának debreczeni fióküzlete

Már
megnyílt.

Az első nap bevételeinek tiszta jövevelmét a
Debreczen sz. kir. város részére beszerzendő mentő kocsii
javára adományozzuk.

Apró hirdetés.

Díja 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér vastagabb betűkkel nyomtatott szó 8 fillér.

EGY NŐS irodaszolga állást keres. Szükség esetén óvadékot is nyújthat. Czim a kiadó-hivatalban.

Gyémánt petroleum
tisztán égő, szag nélküli
soha nem füstöl
1 liter 16 krajczár.
Deutsch Albert és Fia
fűszerkereskedésében, Halvan-utca 9.

Az általánosan elismert kitűnő

Mohai Ágnes

természetes magyar ásványvíz,
mely a külföldi Gies-hütlit legjobban
pótolja, főraktára:

MÁYER JENŐ

fűszer- és csemege üzletében.
Debreczen, Piacz- és Széchenyi-
utca sarok.

1 literes üveg 19 kr.

1/2 " " 13 "

mélyen leszállított áron kapható.

Szőnyeg,

függöny, butorszövet,
linoleum

raktárunkat, saját házukba

Kossuth-utca 5. sz.

füzletünk emeleti helyi-
segeibe helyeztük által.

A még raktáron levő
szőnyeg, függöny, butor-
szövet, ágy- és asztalterítőket
ameddig a készlet tart

leszállított árak mellett
árusítjuk el.

Bosznay J. és Társa.

Debreczen Kossuth-u. 5.

Kávé import

Brazíliai és keletindiai
legfinomabb zamatu kávé
igen olcsón kapható

KOHN HENRIK
fűszer-, festék- és ásvány-
viz-nagykereskedésében,
Gróf Degenfeld-tér.

13 579 szám.
1904.

Arlejtési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város által a diószegi ut mentén létesítendő bábaképezde-
intézet felépítésénél teljesítendő építési munkák biztosítására zártajánlati versenytár-
gyalás hirdettetik.

Az előállítandó munkák a következő összegekkel vannak előirányozva:

Föld, kőműves és elhelyező munkák	K 112,335.75
Burkoló munkák	16,010.75
Kőfaragó	5,528.50
Vas	16,352.50
Ács	24,983.20
Tetőfedő	6,580.40
Bádgos	5,747.80
Asztalos	13,030.76
Padlózati	1,596.00
Lakatos	7,682.10
Mázoló	4,715.28
Üveges	3,180.60
Szobafestő	1,776.80
Szobrász	395.00

Összesen: K 219,915.44

azaz: Kettőszáztizenkilenczekerkilencszáztizenöt korona 44 fillér.

Ajánlatok tehetőek az egyes munkanemekre, munkacsoportokra vagy az összes munkákra.

A versenytárgyaláson részt vehet minden szabály-zerű képesítéssel bíró iparos vagy vállalkozó.

Minden ajánlattevő köteles a pályázat tárgyát képező munkák előirányzati összegének megfelelő 5 százalékos bántépénzt készpénzben vagy óvadékképes érték-papírokból a városi házipénztárnál a folyó 1904. évi október hó 15. napjának dél-utáni 5 órájáig letenni és az erről szóló letéti-jegyet ajánlatához csatolni.

Az ajánlatba hozandó engedmény számmal és betűvel olvashatóan, tisztán kiírandó és ajánlattevő tartozik ajánlatában kijelenteni, hogy a terveket, költségvetést, vállalati feltételeket és a helyi viszonyokat ismeri és azokat magára nézve kötelezőnek elfogadja.

A kellően felszerelt írásbeli zárt ajánlatok 1904. évi október hó 16. napjának délelőtti 10 óráig a polgármesteri hivatalnál nyújtandók be.

A beérkező ajánlatok ugyanaz nap délelőtt fél 11 órakor a városháza nagytermében nyilvánosan bontatnak fel.

Elkészve beadott, kellően fel nem szerelt, távirati és utóajánlatok, avagy kétséget támasztó kijelentéseket tartalmazó ajánlatok figyelembe nem vehetőek.

A városi tanács fenntartja magának azon jogot, hogy a beérkező ajánlatok között szabadon választhasson vagy azok mellőzésével a munkák biztosítására más uton intézkedések.

Minden ajánlattevő ajánlatának a felbontástól számítandó 30 napi időtartam leteltéig kötelezettségben marad.

A tervek, költségelőirányzat, vállalati feltételek a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetőek, hol a kívánt felvilágosítások is megadatnak.

Debreczen, 1904 szeptember 29-én.

A városi tanács.